

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Strah je dober pri hiši.

V krogih naših polu- ali posili-Nemcev nastal je velik strah. Ministerstvo je namreč dne 15. decembra l. l. izdalo strog ukaz na naša okrajna glavarstva, naj poročajo, kdo da je na čelu ali pa merodajna glava v podružnicah nemškega šulvereina. V poročilu ima se potlej tudi naznaniti, ali se v njih razpravljajo tudi politične stvari in če se, kateri udje nosijo v taci rečeh zvonec.

Tacega ukaza in še bolj taci nepristranskih poročil je bilo že zdavno treba. Kar smo v tem doživeli od šulvereina in kar so trezni, pravi Nemci sami že priznali, iz tega se je koj iz početka, kar je šulverein stopil v življenje, brez vsake težave videlo, da je šulverein politično društvo in to še v prvi vrsti, v suknjo nepolitičnega „šolmastra“ pa se je samo za to vrglo, da bi si proste roke obdržalo.

Neznano to tudi vladinim krogom ni ostalo in tu pa tam so le-ti možje še le prav zato postali udje v taci šulvereinskih podružnicah, ker so z njih pomočjo se nadjali, da bode čem prej, tem bolje „ministerstvu sprave“ odklenknilo. To so namreč imeli samo za meglo, ki otemnjuje solnce nemškega liberalizma za malo časa, tem lepše pa bi za njim solnce ne vemo, ali bi bolje rekli, nemškim Judom ali pa judovskim Nemcem zasijalo. Nemški Jud pa judovski Nemec — ta sta pri nas, kakor stojé sedaj razmere, eno. Med njima gledé mišljenja ni razločka.

Po Avstriji, če gre za pravo, so Nemci redki, vsaj po naših mestih in trgih živé v resnici ali le po sili ali pa na pol Nemci in so tedaj onim po celi vrsti samo to, kar je pri vozu repica, gredó torej tudi tako in tje, kakor in kamor jih vleko oni — Judje, ki se delajo za Nemce ali pa Nemci, ki so v vsem načela Judov vzprejeli.

Za-se imajo pred temi samo to, da ne vedó prav, kam da bi radi prišli in kričé tedaj

včasih na krajih, kjer bi za-nje bilo bolje, ko bi molčali. Jako so že na večih krajih, ne da bi sami za to vedeli, izdali namene šulvereina in ministerstvo grofa Taaffeja, ki je sicer nasproti Nemcem najpohlevniše jagnje, ni moglo več, ali že celo ni smelo več molčati, dokler še ni slova dalo svoji nalogi, ljudstva, ki živé po lepem avstrijskem cesarstvu, spraviti med seboj in kolikor toliko poravnati pri njih dolžnosti in pravice.

Same dolžnosti imeti, pravice pa nobenih dobiti, tega ne more strpeti noben narod, dokler se še čuti za narod. Pri teh Nemcih ali kar so že ti po svoji krvi, kar jih v šulvereinu dela, hodi samo za to, da vzdržé Nemci, pa se vé, da le tisti, ki vleko z njimi, vse pravice, dolžnosti pa zvalijo radi na druge narode, na slovanska in pri nas še posebej na slovensko ljudstvo.

Ukaz ministerstva je tedaj pri njih lahko kakor ogenj v strehi. To vedó vsi sami dobro, da dela vsaka podružnica šulvereina v politiki — tedaj v nečem, kar bi po pravilih ne smela. In da je potlej ta njih politika zoper spravo in zato zoper sedanje ministerstvo, to je le naravna posledica in ne more se več zakriti.

Ministerstvo pa po takem ne more druga, kakor da ves šulverein razžene. Zdaj pride tedaj vse na to, kaka poročila da o njih dajo okrajna glavarstva.

Novine, ki so s šulvereinom v ozki dotiki, le težko zakrivajo svoj strah in dolžijo grofa Taaffeja, da dela s svojim ukazom šulvereinu krivico. Mi seveda nismo teh misli, vendar pa jih lahko tolažimo, kajti, kakor poznamo okrajna glavarstva, njih nobeno ne bode sčista zoper šulverein, pač pa stopi gotovo večje ali manjše število izmed njih na stran šulvereina ter bodo njih poročila za-nj le hvale polna. To ve tudi šulverein.

Ali drugo vprašanje je, kakó vzprejme ministerstvo ta poročila? Da ne čisto brez vse preskušnje, to je skorej gotovo in zato tiči prav

v tej preskušnji ves strah šulvereina; zakaj tako je vendar-le mogoče, da se vsled nje prikaže resnica, tedaj pa je že tudi po šulvereinu djano.

Šulverein je društvo, ki ima svoje vodstvo zunaj cesarskih mej, tam v velikonemškem Berolinu in že samo to budi v človeku sum, da ni pri njem vse v redu. Nedolžno ime, ki ga ima na čelu, je le krinka, za katero se skriva celó lahko grdo lice.

Kakor pa smo rekli, mi se za šulverein ne bojimo, tudi ta strogi ukaz ministerstva ne pride mu zlehka do živga. Tega izmed nas tudi nihče ne pričakuje. Vendar pa je dobra posledica tega ukaza to, da imajo vsled njega pri šulvereinu že nekaj strahu in torej upamo, da ne bodo več tako drzni, kakor je dosegmal to pri njih bilo v navadi.

Poslovanje v slov. posojilnicah.

(Konec.)

Naši kmetje pa imajo v obče prav malo premakljivega blaga, vzlasti če se pomisli, da se ne sme rubiti „fundus instructus“. O času nevarnosti se toraj tirjatev le da rešiti, ako moremo tirjatev vknjižiti na zemljišče; to pa se mora zgoditi še tisti dan, ali tisto uro, ko se izvé, da preti nevarnost. Kajti preteče nevarnosti ne izvé samo posojilnoca, ampak tudi ostali upniki. Sedaj velja, kdo izmed upnikov da se more prvi vknjižiti. Prvi pa bode vknjižen tisti, ki ima za to pripravno listino. Meujska tirjatev mora se najprej še iztožiti, in vknjižiti še le tri dni potem, ko se je izročil dolžniku plačilni nalog. Z menjico v rokah zamoremo vknjižiti in s tem zavarovati dotično tirjatev še le po preteku kakih 6 do 8 dni od dne, ko se je o preteči nevarnosti izvedelo.

Vse drugače je to pri dolžnem pismu! V vsakem dolžnem pismu, kakor jih imajo v rabi slovenske posojilnice, mora dati dolžnik dovoljenje, da si more posojilnica vknjižiti svojo tirjatev na vseh njegovih posestvih, kadar hoče: — in tako se zamore v času nevarnosti vsaka posojilniška tirjatev vknjižiti še tisto uro, ko se o nevarnosti izvé.

Ta vspeh se doseže enako, z dolžnim pismom s poverjenimi, kakor tudi z nepoverjenimi (nelegalizovanimi) podpisi, kajti na podlagi nepoverjenega dolžnega pisma se dovoli predzamba in ta dá isto varnost v istem trenutku, ko vknjižba sama. Sicer pa imajo slovenske posojilnice tudi mnogo dolžnih pisem z legalizovanimi dopisi, kar se navadno tirja pri večih tirjatvah, ali če se dvomi o istinitosti podpisateljev itd.

Z dolžnimi pismi poslujejo toraj slovenske posojilnice dosti varnejše, kakor bi to mogoče bilo z menjicami. Najsijajnejši dokaz temu je, da vsled tega poslovanja — po našem vedenju

— nimajo slovenske posojilnice do sedaj nobene zgube.

Dolžna pisma se glasijo dalje ravno tako na tri ali šest mesecev, kakor menjice, zato se pa dá kapital bistveno mobilizovati s temi dolžnimi pismi v tistem času, kakor pri menjicah. Drugače bi bilo, ko bi posojilnice dajale dolgi kredt na zemljišča, kakor n. pr. hranilnice; tedaj, pa le tedaj bi se smelo reči, da ne morejo posojilnice „v razmerno kratkem času“ svojega kapitala mobilizovati. Posojilnice pa so osnovane, kakor ja vsakemu znano, na načelu kratkega kredita. Obrtnikom in trgovcem pa itak posojilnice ne dajejo posojila na dolžna pisma, nego izključljivo na menjice.

Tako je poslovanje naših posojilnic kot sad mnogoletnihkušenj.

Načelnštvo zveze slovenskih posojilnic goji zato prepričanje, da so slovenske posojilnice na tak način najboljše zavarovane zoper vse eventuelne nezgode narodnega gospodarstva, zoper vse denarne krize, in da bodo, ako bi nastale v Avstriji denarne krize, naše posojilnice zadnji denarni zavodi, ki bodo padli.

Če se toraj kdo spodtika nad tem, da naše posojilnice dajo pri kmetskih dolžnikih prednost dolžnim pismom in ne menjicam, ali če kdo „ostrmi“ nad „navadnimi nelegalizovanimi“ dolžnimi pismi, kaže le to, da stvari ne razume.

Gospodarske stvari.

Kdaj in kako gre konje snažiti.

Večidel je navada, da se konji zjutraj pri krmi s štrigljem in krtačo do dobra vsega na njih ležečega smetja in nesnage očistijo. V mnogih gospodarstvih je predpisan trojni potegljaj v navadi in marsikateri gospodar ali kmetovalec si domišlja, da je že vse, kar je potrebno za telesno snažnost svojih konjskih poljedelcev, storjeno in vendar še ni do jasna premislil in preudaril, da se pri razno veliki nesnagi tudi razno veliko nesnage na telesu konjev najde in da se mora ta nesnaga odpraviti, ako hoče, da se bodo živali telesno dobro počutile.

Marsikateri kmetovalec se drži še krivega nazora, da je dobra krma več nego pol snaženja in da je po tem takem dobrem krmljenju vse snaženje odveč in je zadovoljen, ako se živali le nekoliko površno poškrabajo po hrbtu, trebuhu in nogah. Na drugi strani pa so nekateri, ki snaženje tudi pretirajo, konje po nepotrebnem mučijo, kožo predražijo in tako živali prehlačenju preveč podvržejo. Zopet drugi pa mislijo naopak. Iz same varčnosti s pičo si domnevajo, da je dobro znaženje pol krmljenja. Pri takem ravnanju seveda konji nimajo niti posebno gladke kože, niti so prekorečno močni.

Vse tako ravnanje z živino pa nima dobrih nasledkov in ne odgovarja tirjatvam zdravja niti onim čistosti. Tudi pogosto nasvetovano snaženje konjev na večer po delu ne izpolnjuje do cela svojega namena, ker se morajo konji zjutraj drugega dne zopet do trdnega snažiti. Po vseh napravljenih skušnjah je velikoveč najboljše, ako se z dobro krtačo in le rahlim štrigljanjem konji zjutraj prav dobro osnažijo in zvečer, ko z dela pridejo v hlev, le s slamo trdo drgnejo. Pri tem pa se mora poglavitno trebuh in noge konjem dobro drgniti. Na tak način se najbolj za zdravje in za kožno strežbo živalim skrbi in te se vendar brezpotrebno nikakor ne mučijo. Oči in nosnice se morajo konjem vsak dan s čisto vodo in z gobo prav dobro izmiti in ravno tako se mora griva in rep vsak teden s čisto vodo po jedenkrat izprati. Kopita se morajo konjem vsak dan, ko so se po delu ohladili, izprati in zjutraj predno grejo na delo izsnažiti. Pogostno mazanje s kako mastijo je nepotrebno in včasih celo škodljivo. Griva in rep se mora vsak dan izčesati. Štrigelj naj se niti grive niti repa ne dotika. S tem se le žima preveč puli.

Po leti pa je treba konje kolikor mogoče pogosto kopati. Konje pa v vodo bodi si v ribnik, ali mlako ali reko, brž po delu zaganjati, da bi si blato z nog oprali, je na vse strani odsvetovati.

Sejmovi. Dne 17. januarija v Kapelah pri Brežicah; pri sv. Petru pri Radgoni; v Petrovčah; dne 20. januarija v Arnožu, na Malih Rodnah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Deželni zbor.) V petek, dne 8. januarja prišli so poslanci prvokrat po božičnih praznikih, svoje postavodajno delo nadaljevat. Ta seja je bila važna, ne toliko zato, kar so sklenili, kolikor za voljo interpelacije, katero je o dogodkih na Celjski gimnaziji župan in ob enem tudi poslanec za Celje do namestnika stavil. C. kr. namestnik, baron Kübeck je tudi na-njo koj odgovoril. Ali tacega odgovora, kakor ga je dr. Neckermann na svojo interpelacijo dobil, ni se ne on, še manj pa se ga je njegova ultranemška stranka nadejala. Gosp. župan iz Celja je kar strmel pri tem, kar je slišal. Junakinja „D. W.“ bila je že prej, kdor jo je le hotel brati, na to velikansko izjavo nemštvo ga opozorila. In v resnici bombastično, kakor na kakem gledališču, prednašal je gosp. župan iz Celja svojo interpelacijo in končaje ozeral se je okoli na svoje ultranemške tovariše, na slovenske poslance pa tudi k mizi c. kr. namestnika, češ: zdaj pa recite, da nisem jaz velik mož in da nimam prav, če pravim, da je ravnatelj c. kr. gimnazije v Celju človek, ki le

žre Nemce, vzgojuje pa za to iz ubogih Slovencev same kožuhate Ruse. Dolgo pa ta dozdevna zmaga gosp. župana iz Celja ni trpela. Uže pri prvih besedah, ki jih je c. kr. namestnik, sicer je bolj ali smemo reči, da je celo na nemški strani, rekel, da je g. ravnatelj na Celjski gimnaziji mož ves na svojem mestu in ni on tega kriv, če par dijakov ni ubogalo na to, kar je bil napovedal, pri tem se je gospodu županu iz Celja nos že skorej prsi dotikal. Celu v kup pa je skleknil, ko je g. c. kr. namestnik rekel, da vsega ni ne ces. kralj. ravnatelj in ne ces. kralj. gimnazija kriva, pač pa se je cela stvar zunaj pretiravala in jo je gospod župan iz Celja sam pretiral, kajti na njej že ni tolike reči. Dijakom je pač treba učiti se in potlej ubogati, vse drugo za nje ne velja. Kdor pa zahteva od njih več, bodi že potlej Nemec ali Slovenec, on ni na pravi poti in ravna le na škodo zavodu. Gledé gimnazije v Celju pa, če pojde stvar tako dalje, lahko nastane vprašanje: ali je je še v tem mestu treba? Kdor je na vrhuncu omike, on ima sree za vsakega, bodi katerega pokolenja koli; kdor pa še ni dotlej prišel, ne pozna prave omike — tiste, katere se je že prvak nemških klasikov, Göthe, velel držati. Na to nepričakovano brco, ki jo je g. c. kr. namestnik dal gospodu županu iz Celja in tovarišem, postali so vsi tihi, mučno tihi in g. dr. Radaj je lahko prestvarjen načrt postave gledé viničarskega reda poslancem predložil v vzprejem. To se je tudi zgodilo, ne da bi bil kateri kaj črhnil. To je bila znamenita seja. Gospod župan iz Celja si jo bode zapomnil.

Izza Pake. Paka? kje je to? bo se gotovo marsikateri bralec „Slov. Gosp.“ vprašal. Ljubi moj! Misli si četrty ure dobre hoje od mesta Celja gor na levi strani reke Savinje, ondi se v zadnjo izliva druga, tudi jako velika voda z imenom Paka in tukaj je Paška fara. Če je pa kedo že sam v Celji bil, in celo v Savinjski dolini, takrat je gotovo videl, če tudi od daleč, obrnjen proti teku Savinje lepo veliko dvastolpno cerkev na visoki gori, ravno tam je tudi fara Št. Martin na Paki. Ta fara slovi zarad tukajšnjega vina, vsaj pri sosedih. In res tukajšnje vince ni sicer kaj močno, ima pa nekaj posebno mikavnega, zato se je še vedno lahko predalo, letos pa še tembolj, ker ga je le malo bilo, se ve da tudi bolje, kakor drugod, akoravno so vinogradniki zarad toče bili prisiljeni nekaj tjednov popred trgatvo početi. Cena mu je zdaj, ako ga še sploh kje kaj je, veliko vedro po pet goldinarjev. — Tudi hmelj se tukaj glešta, vendar cena mu je slaba, tako da se mu žuga, izrovati ga, ako se v tem ne zboljša — Še trštvo z deskami se ne more spregledati, saj je precej živahno. — Vse to kaže, da kraj ni ubog. Precej zboljšati bi se

se tu pa tam dalo stanje marsikaterega posestnika, ko bi se razumno poprijel sadjoreje. Prostor bi še bilo tu pa tam precej veliko. Kdor vidi in ve, kako se inod trudijo vsak pripraven kraj s sadonosnimi drevesci nasaditi, ker precej dohodkov obeta, ta bo veselo odobroval, tudi v tej fari posebno v preteklem času vzbujeno zanimanje za sadjorejo, da bi le kje ne zaspala!

Od Savinje. (Savinjski Sokol) je imel 3. t. m. v Mozirji svoj peti občni zbor. Iz raznih poročil posneli smo, da to telovadno in v splošnji omiki koristno društvo vrlo napreduje, ter da šteje že 110 družtvenikov. Sklenilo se je, da se uvede v društvo najstrogejša disciplina, da nemčurska svojat Celjska kakor doslej ne bode imela niti najmanjšega povoda, ujedati se. Tudi se bodo namestili po raznih krajih poverjeniki. Pri volitvi je bil enoglasno voljen starosta g. Josip Lipold, podstarosta Ivan Vrankovič in za odbornike gg. Ivan Gabršek iz Vranskega, Ivan Kovačič, Miloš Levstik, Josip Pirš in Radoslav Škoflek iz Mozirja. Odbor bode priredil to leto več izletov, prvi izlet pa bode veljal izbornemu narodnemu trgu Žavskemu. Na zdravje!

Iz Št. Jurja ob južni železnici. (Društvene zadeve.) Cesarjevič Rudolfovo sadjejsko društvo naznanja svojim p. n. poverjenikom in drugim udom, da bode imelo letošnjo spomlad od 2 — 3000 požlahtnjenih drevesc na razpolaganje, ter jih bode svojim udom proti mali odškodnini po 25 do 30 kr., za neude pa od 30 kr. više po dotičnih poverjenikov oddajalo. Gg. poverjeniki naj blagovoljno pozvedajo pri dotičnik udih, koliko drevesec potrebujejo, ter skupno vsoto društvu naznanijo kmalu. Društveno poverjeništvo sta na novo prevzela g. Anton Porekar, učitelj za Ptuj; in g. Rafael Dolinšek. c. kr. davkarski pristav, za Šmarje pri Jelšah (poslednji mesto g. Flisa, ki je bil od ondot prestavljen). Razven onih v zadnjem poročilu navedenih ustanovnikov, sta kot ustanovnika društvu pristopila in uplačala po 10 gl., velč. g. Lovro Vošnjak, župnik in gosp. Franc Praunseis, veleposestnik in društveni denarničar, oba v Št. Jurji ob juž. železnici.

V. Jarc, tajnik.

Od sv. Marjete niže Ptuja. (Nemila smrt) je v nedeljo pokosila mlado cvetlico, ker je vzela vrlim starišem Miklovim 13letnega sina Tomažeka. Ker je bil fant bistre glavice, upati je bilo, da bode kedaj posnemal vrlega svojega očeta, kateri je kot priden kristjan in iskren rodoljub v Ptujem okraju dobro znan. Bog pa je s svojim ljubljencem drugače sklenil. Bil je celih šest let bolehal. V svoji bolezni pa se je toliko lepo obnašal, da je s svojo potrpežljivostjo svojim starišem bil njih žalost lajšal ter je bil domačim in sosednim duhov-

nikom v veselje. To naj tolaži stariše pri taki zgubi. Vekoslav.

Iz Kuršinec. (Bralno društvo. Kupčija z vinom.) Prav veselo nastavim denes svoje pero, dasiravno borno, vendar si štejem za dolžnost, da označim naše stališče, ker le redko pride kaki dopis od nas. Porodila se je pred četrto letom iskrenih rodoljubov blaga misel, da se ustanovi zopet bralno društvo pri Malinedelji, katero je že pred leti bilo tukaj, pa vlsed nekih okoliščin bilo se je razpustilo. Takega društva nam je že sila potreba. Toraj nam pomoz Bog v to svrhu, da se ustanovi, kakor je namenjeno, z novim letom. Z veselim srcem pozdravljam one vnete rodoljube za našo stvar, ki so sprožili to misel. To društvo ne bi bilo samo v korist odraslim, temveč tudi nježnej mladini, da si blaži srce, ne pa v slabe tovaršije zahaja ter bi raje časnike in koristne bukve prebiral za duševni in gmotni napredek. Podprimo torej to društvo po moči, ne zaostanimo za drugimi. Dandanes vse napreduje, a tudi mi Malonedeljčanje ne smemo zaostati. Ne bojmo se naših nasprotnikov, naj se le hudujejo, saj nam škodujejo le malo! Letina bila je srednja, ako se računa povprek; vina smo pridelali več od prejšnjih let in to izvrstno kapljico, kakoršnje že več let sem ni bilo, saj smo je bili zelo že potrebno, vendar pa še prave cene nima, ker ni pravih kupcev. Iz prvega se je plačevalo 90 — 80 gld. štrtinjak, semtertje tudi 70 — 60 in še ceneje. Vино iz Moravskega vrha se sme meriti z Ljutomeržanom, vendar nima cene. Kaj je temu krivo? Prekupovalci, kateri vina pošiljajo pravim kupcem, spokupijo vina iz raznih panog, ter potem vse to skupaj mešajo in Bog si ve, kaj še, potem pa prodajajo za pravo Moravsko vino ali Ljutomeržana. To kvari naše vino najbolj že nekaj let sem. Ni toraj čuda, da nas leto za letom stari kupci zapuščajo, ter raje na Ogersko gredo kupovat vina, nekaj pa so naši vinogradniki krivi tudi sami. Zakaj vsaki kupec, če je enkrat opeharjen, težko v drugo pride. Toraj kupci, kateri hočete čisto in dobro kapljico imeti, podvizajte se sami k nam, da se lastno prepričate, drage volje se Vam ustreže. Sličnih podatkov naj bi naši vinogradniki pošiljali iz več krajev naše okolice.

Iz Medborovnic. (Deželna volitev. — Trgovina.) Zdaj se dokaj giblje pri nas. Zamlr je „naš“ državni poslanec dr. Wrann v Vrbi. Že tega meseca bomo imeli volitve volilnih mož, dne 3. febr. pa poslanca. Za kandidata ponujajo nam dež. posl. Ghona iz Beljaka. hvalijo ga kot moža poštenjaka in res je tudi pošten mož; ali mi ga ne moremo voliti, ker hodi — z nemško-liberalno stranko. Naj bodi on mož še tako pravičen in pošten na vse kraje, dokler hodi z liberalci, tedaj ni naš mož! Volili bomo

tako, kakor zadnjič, maja 1. 1885, našega starega voditelja, gosp. prof. Einspielerja. Čisto dvomljivo je, da bi volilni možje naše občine L. Zablačan, V. Goričnik in Š. Fric propadli. Da bi se le v Borovljah rodoljubi bolj krepko na noge postavili, kakor lani! Pri njih se imamo zahvaliti, da ni bil voljen prof. Einspieler, ampak Wrann, cela Rožna dolina je volila slovensko, še v nemškutarskem gnjezdu Podklostru na Zili tudi, samo v — Borovljah ne. Bog daj srečo pri volitvi, pa tudi razjasni Borovljance, da bodo spoznali na kaj delajo liberalci! — K novemu letu zdaj vsak kmet potrebuje denarja, da si izplača posle itd. Pomaga si na vse strani, da si izplača posle itd. Pomagi si na vse strani, najrajši pa prodá kake prešiče, saj jih v Borovljah lahko spravi v denar, kljubu temu, da jih Kranjci toliko pripeljejo čez Ljubelj, kajti domači so veliko boljši in imajo za to prednost. Prodajo se pa sploh po 40 kr. star funt. Ali je pri tako nizki ceni mogoče, da bi kmet shajal? Rekel bi, da ne, saj sem jih sami imel in vem da bi imel škodo, če bi jih po tej ceni dal. Goveje meso velja 54 kr. kila pri mesarju, svinjsko mora pa kmet za 40 kr. še le star funt dati s špehom vred, kak pa je to primer? Čudno se mi pa zdi, da kmetje še vse koj na staro vago in mero prodajajo, kupujejo pa vse na novo, veliko manjšo, za ravno taisto ceno. Ko je leta 1876 stopila nova postava v veljavo, da se mora vse na kile, litre in metre kupovati in prodajati, našim mlinarjem, krčmarjem in štacunarjem ni bilo treba dvakrat ukazati, napravili so si nove mere hitro in z veseljem, ker jim je dobiček kazal; — nova mera in vaga je manjša, kakor stara, cena je pa ravno tista ostala. To je že taka nekdanja pesem, če kmet kaj potrebuje, plačati mora drago, če pa kaj prodá, mora pa — „šenkati.“

Iz zgornjega Štajerskega. (Slovenščina v graškem semenišču.) V Sekovskl škofiji čedalje bolj pomanjkuje slovenskih mešnikov; in vendar-le je takih treba ne samo na slovenski meji, temuč tudi v Gradcu in v drugih mestih, kakor na zgornjem Štajerskem v Ljubnem, v Judenburg-u in Fohnsdorf-u, kjer med rudarji in fužinarji biva mnogo trdih Slovencev. — Zato nas je močno razveselilo, ko smo izvedeli, da se v graškem dijaškem semenišču letošnje šolsko leto ne samo francoski in laški jezik uči, temuč tudi naš slovenski. Le tako je mogoče, da si Sekovska škofija pridobi mešnikov, ki bodo zamogli slovenskim vernikom v njihovem maternem jeziku krščanski nauk oznanjati.

J. P.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kar še dež. zborov ni svojega dela dognalo, so ga zdaj že vsi začeli.

V Graškem so imeli seje v petek, dne 8. januarja, potem v soboto, dne 9. januarja pa v torek dne 12. januarja. Prva je bila znamenita zavoljo interpelacije dr. Neckermann-a, gledé gimnazije v Celju. Kako se mu je obnesla, povemo na drugem mestu, v drugi in tretji pa so bile manjše stvari na vrsti in so se vse po nasvetu dotičnih poročevalcev razrešile, tako se prepusti tudi predlog g. Jerman-a, naj se kje kako olajša eksekviranje ter napravi ceneje dež. odboru. — V Kranjskem dež. zboru so vzprejeli načrt, po katerem se posluje odsehal pri deželnih uradih večinoma v slovenskem jeziku. — V Spodnje-avstrijskem zboru niso vzprejeli predloga, naj se napravi hipotečna banka, ampak izročili so ga dež. odboru, da ga potresuje in potlej še kedaj o njem poroča v zboru. Tudi prav, če le predlog ne bo vsled tega čisto preminol. Banka utegne prav priti kmetom, toda sama še jih ne reši pogina. — V Pragi so pri ožji volitvi za mestni odbor zmagali staročeski kandidatje, v deželnem zboru pa čudno razsaja ultranemška stranka, posebnó napenja se zoper c. kr. namestnika, generala Kollerja, a mož jim ne ostane ničesar na dolgu. Minister dr. Gautsch pojde te dni v Prago, ogledat tamošnjih šol, zatem pa se tudi poda v Brno; kakor se vidi, je ministru veliko za to, da se poduči v svoji stroki. — Med avstrijsko in ogersko vlado vrše se pogovori za državno pogodbo, kakor se čuje so že blizu gotovi z njo. Ali in koliko so jo prenaresili, ni še znano. V Trstu pripravljajo se za volitve v mestni odbor. Avstrijska in slovenska pa ultralaška stranka stojite si nasproti. Kakor je podoba, bode večina voljenih iz zadnje stranke. — Dalmatinski c. kr. namestnik baron Cornaro dobil je dostojanstvo tajnega svétnika. — Naše vojno brodovje se pomnoži v malih dneh za dve oklopnici. obě pridete v Pulj. — V Reki so par nedoraslih postopačev pod ključ djali, ker so bojda vojake nagovarjali, naj bi udarili po Magjarih.

Vnanje države. Ruska akademija znani je cesarjeviča Rudolfa imenovala s svojim častnim udom. — Velevlasti so izročile srbski, bolgarski in grški vladi skupno pismo. V njem zahteva se od teh, da odložijo takoj orožje in isto tako stori še potlej Turčija. — Bolgarski knez je ukazal, naj se po Rumeliji vpeljejo bolgarske postave, to je korak naprej v popolno združenje Rumelije z Bolgarijo. — V Belemgradu so bili te dni v prostorijah kraljice shodi srbskih velikašev, hodilo je za to, na katero pot bi Srbija naj krenila, da bi se iz sedanjih zadreg najbolj izvila. Kakor se sliši, Avstrija bi v teh shodih bila žela hvalo sveta, kajti nagibali so se močno na rusko stran. — Turčija je v hudih stiskah, toda rešiti se jih ji ni nemogoče, naj ima le cvenka, ali tega najbolj manjka.

Vojaki, katerih ima sila veliko pod orožjem pa jih ne more plačati, terjajo sedaj z vso silo od nje plačo. Če ji v zadnjem trenutju še ne pri-skoči Anglija, utegne ji to sila nevarno postati. — Grki zahtevajo od Turčije pravico vsaj na Kreški otok; ta tudi želi čem prej mogoče združiti se z grško kraljevino. Prej ali slej se izgodi to gotovo. — Rusija pomnožuje si celo na tihem vojno brodovje in vstvarja močne obrambe na morskih obalah. Na Črnem morju stoji že več taci obramb in zveze so do njih po suhem in po morju. — Knez Nikita na Črni gori drži se dosehmaj zmerno in ne mara se zaplesti v vojsko, čeprav ga vabi Srbija, da se združi z njo. — Pruski kralj, Wilhelm, obhajal je te dni 25letnico svojega kraljevanja; imeli so za to veliko praznovanje v Berlinu, največ časti je imel v teh knez Bismark, kralj ga je objel in ga vidno z veseljem pozdravil, saj pa tudi lahko: Brez Bismarka ne bilo bi cesarja Wihelma. — Francozi imajo srečno že novo ministerstvo; z njim dobode 4 — 5 tisoč novih mož službe v javnih uradih, ravno toliko pa jih pride ob njo. Vsak minister mora namreč dobiti prostorov za svoje ljudi. Tako terja republiška navada. — Na Španskem vreje. Na severnih krajih gibljejo se že republikanci, pa tudi karlisti zberajo svoje čete. V trdnjavo Saint-Julien je vdrla četica republikancev, ali kmalu so jih izgnali. Samo nekoliko so republikani upili na zdravje, po tem pa so jo upihali na prej na morju. — Iz Anama se poroča, da je zadnje dni meseca decembra uporniška četa razrušila poslopja katoliških misijonarjev na Ngehanski gori ter so enega misijonarja pa 500 domačih kristijanov umorili. Upornike so vendar-le francoski vojaki že razkropili ter jim pobrali orožje.

Za poduk in kratek čas.

Nevesta.

(Po Dr. A. Jarisch-u.)

V človeškem življenju pač malokedaj domišljija na človeka tako močno upliva, kakor ob času ženitve. To velja zlasti o slabšem ali ženskem spolu. Pod havbo pritja, moža dobiti, žena postati, to je nekaterim deklicam nad vse, in če se jim tudi pravijo in kažejo reve in nadloge, ki jih čakajo v zakonskem stanu, za to se vse eno kar vržejo vanje.

Take deklice so podobne ponočnim vešam, ki okoli luči tako dolgo frfeli, dokler si peroti ne osmodijo, ter osmojene ali celo opečene na tla ne padejo. Tako se marsikateri deklici zgodi, ko se želi omožiti. Naj jo opominjajo in svarijo oče, mati, župnik, učitelj, sosed, stric, vsi opomini so zastonj, gluha je ona za nje, dokler ne obtiči do ušes v blatu in več ne more

iz njega. Takrat še-le sprevidi svojo zaslepljenost, pa — prepozno.

Enako se je godilo tudi Kolofičevi Lizi. Liza je bila deklica kot mleko in kri, rdeča in okrogla, razumna in živahna. A zaljubila, ali kakor pravijo zagledala se je v Vidovega Janeza ter je postala kakor nora.

Vidov Janez pa ni bil mož za Lizo. Divji, sirov, len in ničvreden — takšnega so ga vsi poznali; najboljša na njem je bila njegova postava in njegovo premoženje, kar je oboje po očetu dobil. Vsi, ki so o tej ženitvi izvedeli, so z glavami majali in Lizi odsvetovali. Liza je sicer mnogo slišala pa na nič ni posluhnila. Le toliko je pomislila, da je šla gospodu župniku za svet vprašat.

Gospod župnik pa so bili moder mož in so si tako mislili: „Če jej prigovarjam in bo se jej potem slabo godilo, kar se dostikrat prigodi, tedaj bode mene dolžila, da sem jaz njene nesreče kriv; če pa jej odgovarjam, bo ostala „zarjavela“ devica, kar je tudi mogoče, tedaj spet vtegne mene dolžiti, da sem jaz tega kriv. Sicer pa naj rečem tako ali tako, ona bo vendar-le storila, kar se bo njej najboljša zdelo.“

Ko je toraj Liza gospoda župnika vprašala, kaj da naj stori; ali naj Vidovega Janeza vzame ali ne? rekli so jej gospod: „Veš kaj, Liza, idi zdaj v cerkev in ko bodo zvonili, poslušaj; kar bodo ti zvonovi rekli, tisto pa stori.“

Kmalu je z velikim zvonom poldne zazvonilo. Domišljija o zakonski sreči je Lizo oslepila in zato je slišala zvon govoriti, kar je sama hotela slišati. Gre toraj nazaj h gospodu župniku, in ko jo vprašajo, kaj da so jej zvonovi povedali, rekla je vesela: „Ah, gospod župnik, veliki zvon je pravil: — Liza z globokim glasom posnema zvonjenje — „Le ga vzemi, le ga vzemi!...“ „Tako sem si mislil“, so župnik, smejoč se, djali.

Skratka, Liza je vzela Janeza in Janez Lizo. Pa komaj je pet mesecev preteklo, kazal je že Janez Lizi svojo ljubezen — s pestnico, in Liza je nosila očitne dokaze njegove ljubezni na svojem — hrbtu. Prepričan v pretep sta bila v njuni hiši na dnevnem redu.

Nekega dne je šla Liza žalostna zvečer na pokopališče, da bi rajni materi svoje nadloge potožila, kajti pri živih nikjer ni našla tolažbe, ampak le posmeh. Vsak jej je na njene tožbe odgovoril: „Saj smo ti prej pravili in te svarili, pa nisi hotela ubogati.“

Med tem, ko je Liza na materinem grobu klečala in molila, zvonilo je večno luč in na posled z majhnim zvonom za verne duše. Jasni glas majhnega zvona je Lizi globoko v srce segal, in zdelo se jej je, kakor bi jej klical: „Pustila bi ga bila! pustila bi ga bila!...“ „Ah, vzdihnila je Liza globoko, ko bi bila takrat ta zvonček slišala, a zdaj je prepozno!“

Res je, ko bi bila Liza in marsikatero dekletu poslušalo mili glas dobrega sveta, ne pa veliki zvon samovolje, bilo bi boljše za njo in za nje, in ne bi jim treba bilo žalovati, kedar je vse žalovanje zastoj, ker je prepozno. J. S.

Smešnica. 2. Hudo je zeblo berača in po vrhu ga je še glad lomil, da bi se lahko skozi njega videlo. V tem pa ga vpraša gospod, ko ga poprosi daru: „Mož, kaj bi rajši, ali se zagrel ali pa do sita najedel?“ — „O, gospod“, odvrne milo berač, „najrajši bi k peči sedel s kosom pečenke v roki“.

Razne stvari.

(Nova kapela.) Za kapelo, ki se ima prizidati bolenišnici v Mariboru, nabralo se je že 2100 fl. Spomladi ima se pričeti zidanje. Čudno, da je že ni prej mesto ali pa sedaj dežela ob svojem postavila.

(V pokojenje.) Jul. pl. Vest, predsednik c. kr. deželne sodnije v Celovcu, stopil je v pokoj in so mu svitli cesar svoje priznanje izrekli za njegove zasluge.

(Imenovanje.) Za dvornega svetnika pri Graški c. kr. namestnji pride iz Solnega grada grof Fr. Merveldt. Kakega mišljenja je, nam ni znano, hvalijo ga pa za vestnega in spretnega uradnika.

(Blagi dar.) P. n. gospod profesor dr. Matija Robič, častni kanonik v Gradcu in knez. škof. lavant. konz. svetovalec, naš rojak, je podaril dijaškemu semenišču Viktorinum 1000 fl. v državni obveznici. Srčna zahvala preblagemu dobrotniku!

(Lepo volilo.) Veleč. g. Franc Šrol, kn. duh. svet. in župnik v Ljutomeru je postavil dijaško semenišče Viktorinum za glavnega dediča svojega premoženja. Bog mu povrni njegov blagi dar!

(Slov. uradovanje.) Občinski zastop v Šentjurju pri Celju je sklenil, da bode naprej po vsem slovenski uradoval.

(Požar v c. kr. žrebariji.) Pretečeno soboto v noči so hlevi c. kr. žrebarije v Ljutomeru zgoreli. Požarna straža je sicer kmalu bila na mestu, a delj časa je preteklo, preden je požar zatrla. Požara je bojda zlobna roka kriva.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda.) Kakor izvemo ustanovila se je v Vuhredu za Dravo podružnica sv. Cirila in Metoda. Na čelu so ji dekan Jazbec, župnik Kocuvan pa zasebnik Potisnik in šteje že 32-udov. To je znamenito posebno za to, ker je prva v onih več ali manj nemškutarskih krajih.

(Preselitev.) Za c. kr. notarja preseli se iz Celja dosedanji notarijaski kandidat g. Vinko Topljak v Kapljo na Koroškem.

(Nesrečna smrt.) Dne 2. januarja so imeli pri Šentilju lov; pri njem se je med gonjači unel prepir, potem je nastalo trganje in konce vsega je bilo. da so fanta ustrelili. Le še toliko časa je živel, da so ga v sv. olje djali.

(Grob na tujem) Umrli je v Mariboru g. Jožef Žalar, c. kr. narednik v 47. pešpolku. Ranjki je bil doma iz Lokavec pri Ljutomeru in je zapustil mlado udovo pa dva otročiča.

(Tatvina.) Na Muti so krčmarju Kramerju 300 fl. iz zaprte omare ukradli, c. kr. žandarjem pa se je posrečilo tako hitro najti tatova, da še nista utegnili denarja več ko 12 fl. zapraviti. Bila sta oba ravno pri krčmarju v službi.

(Od slov. matice.) Kakor se nam po roča, razpošilja slov. matica sedaj društvene knjige za l. 1885. Kar je le prav, pobira ob enem že tudi letnino za letošnje leto.

(Nov mestni odbor.) V Slovenjem gradu so se volitve v mestni odbor že izvršile. Da bo v svoji večini ultra-nemšk in ultra-liberalen, o tem nihče ne dvomi. Kake krvi pa so ti možje, izve čast. bralec, ako si njih imena razgleda, n. pr. Tomschegg, Kokoschinegg, Goll, Farsky, Bouvier, Pototschnig, Kramer, Kordik itd.

(Zahvala.) Kmetsko bralno društvo v Rušah izreka najtoplejšo zahvalo gosp. dr. J. Serncu, odvetniku Mariboru za lepe knjige, ki mu jih je blagovoljno podaril.

(V kislo jabelko) morala je v svoji zadnji številki „M. Z.“ vgrizniti ter vse preklicati za neresnico, kar ji je bil nekdo iz Št. Lovrenca v puščavi o tamošnjem novem bralnem društvu pa o njegovi veselici natvezal.

(Za železnice.) Deželni zbor je letos globoko segel v žep ter je dovolil podpore novim železnicam te le svote: Železnici iz Konjic v Poličane 80.000 fl. iz Poličan na Slatino 400.000 fl., iz Fürstenfelda v Hartberg 200.000 fl., iz Weiza v Gleichdorf 100.000 fl. in iz Obdacha do Rudolfove železnice 250.000 fl.

(Prošnja.) Ker „Slov. Gosp.“ ne stoji v nobeni zvezi z „Ljudsko knjižico“, katero izdaja g. L. Kordes, za to prosi naše upravišтво, naj se mu ne pošilja denar za njo in ono tudi ne more njenih reklamacij izvrševati.

(Potreba poduka.) Do krajnega šolsk. sveta pri Spodnji sv. Kungoti poslal je nard. odvetnik za neko zasebnico slovensko poročilo. Načelnik tega sveta pa je brž poročilo vrnil čes, da prosi za naprej le nemških naročil, slovenskih bojda ljudje ne umejo. To utegne že resnica biti, pa prav to nam kaže, da se je tudi slov. jezika treba učiti in že ne zadostuje to, kar se ga človek uči doma. Naši Nemci ali taki, ki bi v svoji nespameti radi za Nemce veljali, seveda ne priznajo tega.

(Neumljivo) V Ljubljani je par nemških dijakov si lani naredilo društvo „Carniola“. Letos dne 3. jan. pa so menili, da je treba že obhajati obletnico, menda za to, ker celo leto nihče ne izve za to društvo. Da je pri taki priložnosti mladina rada vroče krvi in ji vsled piva, ki ga povžije, misel o sebi prek meje vskipi, to se umeje, ali da se to izgodi tudi postarnim možem, če se mešajo med mladino, to je neumljivo. Ali reci kdo, kar hoče, gosp. dr. Glantschniggu se je takrat tako prigodilo, sicer pa ne umejemo, kako bi mogel reči, da je vesel, kō se vidi v čisto nemškem društvu. Društvo, v katerem sedi poleg dr. Suppana dr. Glantschnigg, ne, tako društvo ni nemško, pri nas se mu pravi drugače.

(Posojilnica v Celji) ima svoj redni občni zbor v nedeljo, t. j. 24. t. m. ob treh popoldne v čitalničnih prostorih s tem-le dnevnim redom: 1. Polaganje računov za l. 1885, 2. razdelitev čistega dobička, 3. predruženje pravil, 4. volitev novega načelnstva in nadzorništva, 5. razni predlogi.

(Posojilnica v Makolah) ima dne 28. januarja ob 2. uri popoldno v svojih prostorih redni občni zbor s tem-le dnevnim redom: 1. poročilo načelnika, 2. poročilo nadzorništva o pregledovanju računov za l. 1885, 3. posvetovanje o razdelitvi čistega dobička in 4. razni nasveti. Vsi združniki so k temu zborovanju povabljeni. Načelnik.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: dr. Napotnik 20 gld. (ustn. in letn. dopl.), Valenčak 12 gld. (ustn. in letn. dopl.). Kapus 11 gld., Lendovšek 5 gld., Erjavec in Godina po 2 gld., Jaric in Vraz Ant. po 1 gl.

Loterijske številke:

V Gradcu 9. januarja 1885: 59, 36, 21, 35, 16
V Dunaju „ „ „ 83, 82, 24, 61, 5
Prihodnje srečkanje 16. januarja 1886

Hiša s tremi velikimi sobami,

huhinjo, kletjo in z eno njivo v št. Jurskem trgu poleg ceste, za kakega rokodelca posebno pripravna, se pod jako ugodnimi pogoji daje takoj v najem.

Natančneje o tem pove gospod Franc Praunseis v št. Jurji ob južn. železn.

Priznано nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

3-4

izdelujeta

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Prave voščene sveče,

dobro preležane in posušene, ki ne tekó in se ne kadé, brezplačno pošilja na vse strani ter se toplo v to priporoča

Franc Gert,

svečar v Mariboru v Gospodski ulici — v Celju, prej Reiter-jeva podružnica.

Naročila v večjem od strani častite duhovščine prosim samo za glavno štacuno v Mariboru, kjer se ji brzo in skrbno postreže.

Priporočam gg. trgovcem za svečnico prav lepe, kupljive svečne zavitke od 3 kr. naprej in pisane sveče po prav nizki ceni. Pod težo dveh kilogramov se ne odpošilja.

Moja obrt je bila v Mariborski razstavi premirana s srebrno medaljo in s priznalno diplomom obrtniškega društva za voščene izdelke.

4-6

Nadučiteljska služba

na dvorazrednici pri sv. Janžu na Dravskem polju, IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem je izpraznjena. Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošnje do konca januarja 1886 pri krajnem šolskem svetu vložijo:

O kr. šolski svet v Ptuiju, 20. dec. 1885

3 3

Predsednik: Premierstein.

V najem

daje se mlin na tri kolesa, ležeč ob št. Miklavškem potoku, ob enem se lahko najme tudi hiša, prej lastina peka, zidana in tik farne cerkve. Več pove lastnik Fr. Vrbnjak, c. kr. poštar pri sv. Miklavžu poleg Ormoža (Friedau)

Podpisani naznanjamo žalostnega srca vsem znanec in prijatelj, da je naš ljubi

Tomažek

daes ob 3. uri zjutraj po šestletni bolezni v trinajstem letu svoje dobe, previden s sv. zakramenti, v Gospodu zaspal. Priporočamo rajnega v molitev in blagi spomin.

Sv. Marjeta niže Ptuija, 10. januarja 1886.

Tomaž in Ana Mikl,
stariši.

Alojzij, Franc, Ivan,
bratje.